

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Лісовпорядкування»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність «205 Лісове господарство»
Освітня програма «Лісове господарство»
Рік навчання 3-4, семестр 6-7
Форма здобуття вищої освіти денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 7
Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБІП України

Блищик В.І., Леснік О.М.

blysh@nubip.edu.ua, lesnik@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1787>,
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1788>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісовпорядкуванням називається комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективної організації та науково обґрунтованого ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання, підвищення екологічного та ресурсного потенціалу лісів, культури ведення лісового господарства, отримання достовірної та всебічної інформації про лісовий фонд України.

Дисципліна орієнтована на формування фахівця, здатного вирішувати задачі, пов'язані з веденням лісового господарства. Студенти повинні навчитись проводити лісівничі вимірювання та дослідження з використанням типового обладнання та інструментів. Також майбутнім бакалаврам лісового господарства необхідна здатність розробляти проектну документацію, планувати та реалізовувати ефективні заходи з інвентаризації лісів, організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та раціонального використання лісових ресурсів. Метою лісовпорядкування є складання проекту організації і розвитку лісового господарства на впорядковуваний об'єкт.

Курс «Лісовпорядкування» складається з 4 змістовних модулів, розбитих на 16 тем. В розділах розглядаються питання стиглості лісу та теорії нормального лісу, методів лісоінвентаризації та лісовпорядкування, організації польових та камеральних робіт тощо.

Всього на вивчення дисципліни виділено: 60 год. лекцій, 75 год. практичних занять та 75 год. самостійної роботи. У 6-му семестру студенти мають здати залік. Підсумком роботи є екзамен у 7-му семестрі, а також підготовка та захист курсового проекту.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

загальні компетентності (ЗК): 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні (фахові) компетентності (СК): 2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження. 3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання. 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів. 7.

Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію. 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни: 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства. 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності. 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей. 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності. 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог. 9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання. 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази. 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
6 семестр				
Модуль 1. Загальні поняття про лісовпорядкування. Характеристика лісового фонду				
Тема 1. Лісовпорядкування як система заходів з інвентаризації лісу, його економічні основи	4/6	Вміти застосувати певні теорії та методи лісівничої науки, а також розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи	Здача практичних робіт №1-5 відповідно до навчальної програми в ЕНК	15
Тема 2. Господарський поділ лісового фонду. Категорії захисності лісів.	4/6			10
Тема 3. Системи та форми організації лісового господарства на Україні	4/6			10
Тема 4. Стиглість лісових насаджень	4/7			15
Опитування лекційного матеріалу				20
Модульний контроль			Підсумковий тест в ЕНК	30
Разом за змістовим модулем 1	16/25			100

Модуль 2. Проектування головного лісокористування та таксація лісу				
Тема 5. Головне користування лісом та теорія нормального лісу.	6/10	Вміти розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового господарства. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних	Виконання і здача практичних робіт № 6-10 та самостійних робіт № 1-2 (оформлення курсового проекту) відповідно до навчальної програми в ЕНК	25
Тема 6. Підготовчі роботи при лісовпорядкуванні. Пробні площі та їх класифікація.	4/4			5
Тема 7. Таксація лісу та спеціальні види обстежень.	4/6			20
Опитування лекційного матеріалу				20
Модульний контроль			Підсумковий тест в ЕНК	30
Разом за змістовим модулем 2	14/20			100
Навчальна робота за 7 семестр	30/45			70
Залікове тестування				30
Разом за 7 семестр	30/45			100
7 семестр				
Модуль 3. Організація ведення лісового господарства				
Тема 8. Об'єкт лісовпорядкування. Вивчення природно-історичних та економічних умов району	2/2	Застосовувати до здатність абстрактного мислення, аналіз та синтезу практичних ситуаціях	Виконання та здача практичних робіт № 11-15)	10
Тема 9. Проектування рубок формування та оздоровлення лісів	4/4			10
Тема 10. Побічні користування лісом та їх проектування. Організація спеціалізованих господарств	4/4			10
Тема 11. Державний облік лісів на Україні.	2/2			10
Тема 12. Національна інвентаризація лісів.	4/4			10
Опитування лекційного матеріалу				20
Модульний контроль			Підсумковий тест в ЕНК	30
Разом за змістовим модулем 3	16/16			100

Модуль 4. Методи та інші вітчизняні види впорядкування лісів. Лісовпорядкування за кордоном.				
Тема 13. Особливості впорядкування деяких категорій лісів	6/6	Вміти шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. Вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді.	Здача практичних робіт № 16-18	10
Тема 14. Методи лісовпорядкування та їх класифікація.	4/4			10
Тема 15. Сучасний стан, порядок і технологія робіт Укрдержліспроекту	2/2			15
Тема 16. Лісовпорядкування за кордоном.	2/2			25
Опитування лекційного матеріалу				20
Модульний контроль			Підсумковий тест в ЕНК	30
Разом за змістовим модулем 4	14/14			100
Разом за 8 семестр	30/30			100
Навчальна робота за 6-7 семестри	60 / 75			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

8.1. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.2. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Гірс О.А., Новак Б.І., Кашпор С.М. Лісовпорядкування. К.: Фітосоціоцентр, 2013. 384 с.
2. Леснік О.М., Гірс О.А., Матушевич Л.М., Дячук П.П., Сахарук Г.А. Лісовпорядкування. Методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів ЗФН спеціальності 205 – Лісове господарство. К.: Компрінт. 2023. 30с.
3. Гірс О.А., Матушевич Л.М., Білоус А.М., Морозюк О.В., Сендзюк Р.В. Лісовпорядкування. Робочий зошит для лабораторних занять. К.: Логос. 2019. 36 с.
4. Гірс О.А., Матушевич Л.М., Морозюк О.В., Сендзюк Р.В. Лісовпорядкування. Методичні вказівки до курсового проектування для студентів лісогосподарського факультету. К.: Компрінт. 2019. 49 с.
5. Інструкція з впорядкування лісового фонду України. Частина перша. Польові роботи. Ірпінь, Укрдержліспроєкт, 2006. 75 с.

Допоміжна

1. Лісовий кодекс України. К., 2006. 16 с.
2. Настанова з упорядкування мисливських угідь. К., 2002. 112 с.
3. Вакулюк П.Г. Нариси з історії лісів України. Фастів: Поліфаст, 2000. 624 с.
4. Географічна енциклопедія України в 3-х томах. К.: Українська радянська енциклопедія, 1990. Т.2. 386 с.
5. Гірс О.А. Стиглість деревостанів та використання деревних ресурсів у лісах різного функціонального призначення. Корсунь-Шевченківський. Вид. Майдаченко І.С. 2011. 316 с.
6. Каганяк Ю.Й., Строчинський А.А., Горошко М.П. Парколісо-впорядкування. Навчальний посібник. Лівів, Тріада плюс, 2009. 358 с.
7. Методика визначення розрахункової лісосіки / Держкомлісгосп України. К., 2000. 4 с.
8. Миклуш С.І. Рівнинні букові ліси України: продуктивність та організація сталого господарства. Львів : ЗУКЦ. 2011. 260 с.
9. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник. К.: Арістей. 2007. 480 с.
10. Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02.-37-476:2006. К., Мінагрополітики України, 2006. 32 с.
11. Фурдичко О.І., Бондаренко В.Д. Першопостаті українського лісівництва: Нариси до лісової історії. Львів: ВАТ «Бібльос», 2000. 386 с.